

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שייעורי הדרך היומית של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יחזקאל שרגא הלבפשטא מסטראפקוב זצוק"ל נכדו של הרבי הקדוש רבי אברהם שלום מסטראפקוב זצוק"ל נסתלק ו' כסלו (תשנ"ה)

מספר מרן הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א (בספרו חשוקי חמד ברכות כ): לפני שנים רבות הזדמן לי פעם לנסוע באוטובוס מתל אביב לירושלים, חזיתי שהרבי הקדוש מסטראפקוב זצוק"ל ישב לידי. לפתע הרים הצדיק את עיניו הקדושות, והביחן שבאוטובוס תלויה כרות פרסומת עם תמונה מאוד לא צנועה.

הרבי ניגש לנהג ודרש בתוקף להסיר את התמונה, באומרו: "אני משלם על הנסיעה בכסף מלא, ואין כל הצדקה לכך שאני יאלץ לטמא את עיני בתמונה זו". הנהג סירב לבקשה, וגם לאחר שהרבי דרש ממנו דבר זה בתוקף פעם שניה ושלישית, עדיין עמד הנהג בסירובו, והתעקש שלא להוריד את התמונה המכוערת.

מה שקרה לאחר מכן גרם לסערה רבה באוטובוס. לתדהמת כל הנוסעים ניגש הרבי הקדוש בעצמו למקום התמונה, תלשה מן הקיר וקרעה לגזרי גזרים!

הדבר עורר את זעמו של הנהג ושל חלק מהנוסעים, עד שהנהג הכריז שהוא נוסע מיד לתחנת המשטרה הקרובה, על מנת שיעצרו את הרבי בגין מעשהו. רק שמע הצדיק את דברי הנהג והכריז בקול גדול: "נו, לזה אני מחכה... אני מחכה שתיסע למשטרה כדי שאוכל לקדש שם שמים ברבים. אני מחכה שתיסע למשטרה על מנת שאוכל לעשות מה שעשה פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אני יסביר לשוטרים את המניעה לקריעת התמונה, ואדרוש שיתירו לי גם להבא, לעמוד על זכויותי לנסוע בכספי המלא באוטובוס נקי...". הרבי סיים את דבריו התקיפים וקרא לעבר קהל הנוסעים: "האם יעלה על הדעת להצר את רגלי ולדכא את שומרי התורה המשלמים מיסים בדיוק כמו כולם?"

כיון שהדברים נאמרו בקול תקיף ובוטח, והרבי לא רק עשה מה שעשה אלא גם הסביר את מניעיו לפני עשרות הנוסעים שהיו באוטובוס, שרבים מהם הסכימו עם המעשה, ראה הנהג את עצמו כמי שעומד להיות מבוזה ונכלם, והבין שאם אכן יממש את אימו ויסע למשטרה, הוא יצא כשדו על התחנה. כיון שכך, החליט הנהג לוותר על הרעיון, במיוחד לאחר שחלק מהנוסעים הפיקחים ובני הדעת, נעמדו לצידו של הרבי וטענו שהם בהחלט מבינים את מעשהו, הגם שחזותם לא הוכיחה שהם שומרי תורה ומצוות. זכורני שכמה מן הנוסעים ניגשו לאחר מכן אל הרבי ושאלוהו לאמר: מי אמר לכם להסתכל בתמונה?... והרבי, בחכמתו, השיב להם: כל אחד עם היצר הרע שלו, לכם יש יצר הרע קטן, ולי יש יצר הרע גדול... תוך שהוא לוחש באוזני את מאמר חז"ל (סוכה נב). "כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו".

הגאון הרב זילברשטיין מסיים את סיפורו במילים אלו: האירוע כולו, והדברים חוצבי להבות אש שיצאו מפיו של הרבי הקדוש מסטראפקוב, גרמו לקידוש שם שמים עצום, עד שבטוחני שכל מי שהיה באוטובוס באותה נסיעה מתל אביב לירושלים, לא שכח את דברי הרבי לעולמים.

הנסיעה באוטובוס עם הרבי זצוק"ל שלא תישכח

שאכן זה היה כוונתו, להרע להם ולקללם על זה שביקשו להורגו, אך הרבי ר' זושא שאל כך בדרך דרש, היתכן שירמיה רצה להרע להם.

אך באמת - אומר הרבי ר' זושא, ירמיה רצה להשפיע להם כל טוב, ועל כן הוא ביקש שיזדמנו להם בדוקא אנשים בלתי הגונים, ועם כל זה הם יתנו להם צדקה, הם אכן לא יקבלו שכר על מצות הצדקה, כי הם לא עניים הגונים, אך מכל מקום יחשב להם שנתנו מתנת חנם, וממילא הם יקבלו מדה כנגד מדה מתנת חנם מן השמים בשפע גדול.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם בבא קמא דף טז, י' סיון תשע"ו)

"גברא דמריה סייעיה"

לפעמים נגזר על ראשי ישיבה חשוב לחטט רגלים בַּיְנֵיךְ, לפנות לעשירים אילי הון הפזורים בכל העולם, כדי שיהיה לו אפשרות להחזיק את ישיבתו. ורואים דבר נפלא, שיש כאלה שיש להם תמיד סייעתא דשמיא מיוחדת, לתפוס מיד את העשיר בבית, ושהעשיר יהיה במצב רוח מרומם, ולהגיד לו מילה מתאימה שיפתח מיד את ליבו וכיסו. לדבר זה עצמו צריכים סייעתא דשמיא גדולה.

ואיך נקרא דבר זה בלשון חז"ל, "גברא דמריה סייעיה", ואנו מוצאים את זה בדף היומי שלנו (ב"ק דף כ:), "כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה". ומפרש רש"י במסכת יומא (כב: ד"ה כמה לא חלי), כמה סמוך ומובטח, ואין צריך לחלות ולדאג מכל רעה, מי שהקדוש ברוך הוא בעזרו.

זה מביא אותנו לווארט נפלא מהוד כבוד קדושת הרבי מסקווירא שליט"א ששמע מפי אביו הרבי הקדוש מסקווירא זצוק"ל, שכך אמר הרבי הקדוש רבי פינחס מאוסטילא זצוק"ל על הגמרא שלנו, "כמה לא חלי", עד שאדם לא נעשה חס ושלום חולה, "ולא מרגיש" - הוא עדיין לא מרגיש "גברא דמריה סייעיה", כמה סייעתא דשמיא הקדוש ברוך הוא מלווה אותו על כל צעד ושעל. רק כשהוא נהיה חולה לא עליכם, אז הוא כבר רואה בחוש איך שהקדוש ברוך הוא עוזר ומושיע לו בכל פרט ופרט.

אנחנו צריכים להיות חתכים, ולדעת כבר עכשיו כשאנחנו ברוך השם בריאים, שיש לנו להודות להקדוש ברוך הוא על כל צעד ושעל, ולראות את חסדי השם יתברך בכל דבר דבר.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם בבא קמא דף כ, י"ד סיון תשע"ו)

בזכות נתינת צדקה ללא חשבונות זוכים להצלחה מרובה

רבינו הקדוש רבי זושא מאניפולי ז"ע היה לא עליכם עני ואביון מרוד. היה איש אחד שראה את גדל צדקותו, ולא יכל לסבול את גדל עניותו דוחקו של צדיק קדוש כזה, וקיבל על עצמו לכלכל אותו ולפרנס אותו, ומאז והלאה הצליח האיש מאוד מאוד בנכסיו.

פעם אחת הוא שאל את רבינו רבי זושא, לאיזה רבי הוא נוסע, ענה לו רבי זושא, שהוא נוסע לרבינו רבי בער, והיה כוונתו על המגיד הקדוש ממעזריטש ז"ע, ממלא מקומו וממשיך דרכו של אור שבעת הימים מרן רבינו הבעל שם טוב זצוק"ל.

הבן אדם נהיה למדן חרש קל וחומר בעצמו, אם כשהוא נותן כסף לרבי ר' זושא שהוא רק חסיד ותלמיד של המגיד ממעזריטש ז"ע הוא כל כך מצליח בביזנעס, על אחת כמה וכמה, קל וחומר בן בנו של קל וחומר, כשיתן כסף למגיד ממעזריטש בעצמו, בהדאי הוא יצליח פי כמה וכמה. וכמחשבתו כן עשה, הוא קם ונסע למעזריטש, והתחיל לתת כסף למגיד, ואילו לרבי ר' זושא הוא חדל מלתת אפילו פרוטה אחת. לגודל תדהמתו, מאז התחיל הצלחתו להיות פוחת והולך, וירד מטה מטה עד שנהיה עני ואביון.

מיד הוא חזר למעזריטש ושאל בפליאה למגיד הקדוש, איך יתכן שכשהיה רגיל לתת כסף לתלמידו הרבי ר' זושא, הוא היה מאוד מצליח, ואילו מיום שהתחיל לתת כסף לרבו המגיד, התדרדר מצבו ונהפך לעני ואביון. אמר לו המגיד, עליך לייס תיכף ומיד את הרבי ר' זושא.

כשהלך לרבי ר' זושא להתפייס אתו, הסביר לו הרבי ר' זושא את פשר הדברים, וכך אמר לו, כל זמן שלא דקדקת אחרי, ונתת כסף אפילו לעני בלתי הגון כמו זושא, מדדו לך בשמים כמידתך, ולא דקדקו גם עליך, ונתנו לך גם כן שפע. אך כשראו בשמים שאתה מדקדק ומבקר, התחילו גם בשמים לבקר אחר מעשיך.

עם הסיפור הנפלא הזה פירש הרבי ר' זושא את הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק טז:), שירמיה הנביא קילל את אנשי ענתות ואמר, "רבנו של עולם, אפילו בשעה שעושין צדקה, הכשילם בבני אדם שאינן מהוגנים, כדי שלא יקבלו עליהן שכר". שאל הרבי ר' זושא, איך יכול להיות שירמיה הנביא בא להרע להם. כמובן שהשאלה הוא בדרך דרש, כי בפשט רואים בגמרא ובתוספות

להשפיע
להם כל
טוב

הבוקר בורא עולם האיר לי כזה ווארט נפלא, בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, שהייתי צריך לעשות א' ריקוד מהווארט שבורא עולם נתן לי במתנה. הפסוק בפרשת השבוע פרשת כי תבוא, לא אכלתי באוני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא וגו', עשיתי ככל אשר צויתני (דברים כו, יד). אומר רש"י הקדוש שלש מילים, **שמחתי ושימחתי בו**. איך שלמדתי את החומש רש"י, צלצל לי דברי רש"י במסכת תענית, כמה שמחתי ושימחתי בו, זה כפתור ופרת. הגמרא במסכת תענית (כב). מספרת, שאליהו הנביא זכור לטוב הראה לרבי ברוקא שני אנשים שהם בני העולם הבא. אזל לגבייהו, רבי ברוקא הלך לשני האנשים הללו בשוק, אמר להו מאי עובדייכו, מה אתם עושים, אמרו ליה, אינשי בדוחי אנן, אומר רש"י ד"ה בדוחי, **שמחים ומשמחים בני אדם**, אתם שומעים מילים, כמה זה מתחבר לפרשת השבוע, ברש"י אצלינו מובא, **שמחתי ושימחתי בו**, וברש"י בתענית מובא, **שמחים ומשמחים בני אדם**. ורואים מכאן יסוד עצום, על ידי משמחים אחרים אפשר להגיע לכל המדרגות הכי חשובות, חוכים לעולם הבא, אבל בתנאי אחד, שהאדם שמח בעצמו! רק כשהוא עצמו שמח, הוא יכול לתת מעצמו לזולת, אבל אם חס ושלום הוא בעצבות, אין לו את הכח לשמח אחרים. ואם כך אפשר להוסיף את דברי רבינו חננאל בתענית (שם) זה לשונו, "משמחי לב עציבי אנן, כלומר יש לנו חן שפה", הפלא ופלא, אדם שהוא שמח יש לו בפיו חן, מתקוות בלשונו, ועל ידי זה הוא יכול לשמח אחרים.

מילי דהספידי

על מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל בעל ה"ברכת מרדכי" ראש ישיבת עטרת ישראל - לדגל יום השלושים - י"א כסלו תשפ"ד -

נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי חטאנו, עיני עיני יורדה מים, יתומים היינו ואין אב. נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'. רבא דעמיה, דְעַר טַאטַע פֿון כָּלל יִשְׂרָאֵל - האבא של כלל ישראל, הראש ישיבה של ראשי הישיבות, עמוד האש שהלך לפני המחנה יומם ולילה, רבינו בעל הברכת מרדכי, ראש ישיבת עטרת ישראל, חבר מועצת גדולי התורה, עיני הדור, רבינו מרן רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל, נחטף הבוקר מאיתנו, ביום פטירתה של רחל אמנו.

דרכי ציון אבלות על השריפה הנוראית מתחילת העולם ועד סופו, שנחטף מכלל ישראל רבינו הראש ישיבה. אוי נא לנו כי חטאנו, מפני הרעה נאסף הצדיק. מי אנכי להספיד את גדול הדור, מי אנכי לדבר על צדיק שלא ראה מיטה, וכל חייו יגע בתורה הקדושה. כל חייו היה אבא מסור ורחום לתלמידים. כל חייו ביזה את עצמו לרומם קרנה של תורה.

רבינו היה אבי יתומים ואלמנות, אבי שבורי לב, סבל יסורים נוראים רחמנא ליצלן, ולא וויתר ולא חמל על גופו, רק כל יום ויום מחדש, בנה עוד ועוד תלמידים שיחושו ברמ"ח אברים ושס"ה גידים, שאין מתיקות כמו התורה הקדושה.

מי שזכה לראות באיזה עולם הראש ישיבה נמצא בְּקֶאֶף - ברתחה במסירת שיעור, קיבל המחשה כלשונו של האור החיים הקדוש בפרשת כי תבא (דברים כו, ח) על התורה הקדושה, "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה". באיזה להט הוא דפק על השולחן, כשהוא שאל קושיא בכל התורה כולה.

מי שזכה להיות בבית הקדוש ברחוב קאסוטו בבית וגן, ראה שכל הספריה, ש"ס רמב"ם שולחן ערוך, הכל מלא בסימניות עם חידושי תורה על כל התורה כולה. ומאיידך, כשהיה צריך לגייס כסף לשיבה הקדושה עטרת ישראל, הראש ישיבה טס בכל העולם, לדבר ללבם של הגבירים. ועל הדרך בכל העולם, להפיץ תורה בשיעורים ובשיחות שחיוק אנשים בכל העולם. ומה עשה הראש ישיבה בטיסה, האם הוא קצת נמנם, האם הוא קצת נח, לא, הוא ישב עם העט הידוע, וכתב חידושים בכל התורה כולה.

באיזה מתיקות ועריבות שפך לבו כמים בתפילה. העולם עד י"א מרחשון תשפ"ד, והעולם מי"א מרחשון שנת תשפ"ד, הוא לא אותו עולם. זכיתי בזכות אבותי, שרבינו השתתף אצלי בסיום הש"ס הקודם, לא היה לו כח לא ללכת ולא לעמוד מרוב חולשה, הוא לא הכיר אותי ולא ידע אפילו את שמי, אבל כשהבין שהוא יכול לרומם את קרנה של תורה, הוא הגיע, והיה בקדיש ובדרשה של הסיום.

כמה רגש ואהבה הראש ישיבה הקרין לאנשים שמתמודדים בחיים עם קושי וצער, כמה הוא חיזק כשהיה מגיע לנחם בשבעה. נוצר חלל אדיר בעולם בפטירתו, יתומים היינו ואין אב. גם בתקופה האחרונה בבית חולים, רבינו לא הפסיק לברך ולחזק את כלל ישראל, ומיותר לומר שהברכות התקיימו, בבחינת צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים.

רבינו מרן הראש ישיבה, אתה עולה לכסא הכבוד, אתה תפגוש את כל גדולי ישראל, גדולי עולם, את מרן פאר הדור החזון איש זצוק"ל, את מרן הבריסקער רב זצוק"ל, את חמיק מרן רבי מאיר חדש זצוק"ל שאהב אותך כבנו. הגמרא בסוף מסכת סוטה (מז:), מאי איש האשכולות, אמר רב יהודה אמר שמואל, איש שהכל בו. הראש ישיבה היה איש שהכל בו, זכינו בדורינו להכיר ולחיות עם גדול בישראל שהכל בו, חכם הרזים, עמוד התורה, עמוד התפילה, עמוד החסד, אוי, מי יתן לנו תמורתו.

נבקש ממך כבוד ראש הישיבה, תעלה לכסא הכבוד ותזעק עד מתי, שכלל ישראל לא יהיה להם מהיום שום סבל ושום צער, שכלל ישראל יוכל לעשות רצון הבורא ברוך הוא בשוב הדעת. תהיה מליץ יושר עבור בנך יחידך אשר אהבת, ראש ישיבת עטרת ישראל הגאון רבי בן ציון שליט"א, עבור בנותיך וחתינך הגאונים שליט"א, עבור כל התלמידים, עבור כל הגבאים הצדיקים שהיה להם את הזכות לשרת בקודש, ועבור כל כלל ישראל.

ופה אני מתחנן כעני בפנח, שמי ששומע את ההספד, שיקח על עצמו ללמוד ולעסוק בגמילות חסדים, לעילוי נשמת הראש ישיבה מרן רבי ברוך מרדכי בן רבי ישראל, ושיגיד בפה מלא, שהלימוד והחסד הוא לעילוי נשמתו הגדולה. ראש הישיבה, תביא לנו כבר את הגאולה השלימה, ונזכה להקיצו ורננו שוכני עפר בביאת משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - קידושין דף עד, י"א חשון תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

ויעש להם משתה ויאכלו וישתו וכו' וילכו מאתו בשלום (כו, ל - לא). נראה, כי כל מעשה אבות היא בשביל הבנים (עי' תנחומא לך לך, ט; רמב"ן לעיל יב, ו) שבזמן גלותם לא ימאסו ולא יגעלו, כאשר דרכו בזה הקדמונים קדושי עליון הרמב"ן ז"ל (לעיל פסוק כ) ובעל הטורים (שם פסוק כ - כב) בענין הבארות, עיין שם. ומעתה אפשר לנו לומר בזה, מה שהשלים אברהם אבינו ע"ה ויצחק אבינו ע"ה עם אבימלך, גרמו בזה, שאף על פי שישיראל יהיו בשעבוד אומות ומלכים, יהיו מלכים משלימים עם ישראל לעשות רצונם, כמו שהיה כאן, השלים אבימלך עם אברהם אבינו ע"ה ויצחק לעשות רצונם, ו'מעשה אבות סימן לבנים'. והבן.

קדושת לוי
(תולדות)

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו (כה, כח). ופירש רש"י, שהיה צד אותו ומרמהו בדברים. הרבי הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב זצוק"ל אמר בשם רבו מרן הקדוש רבינו הבעל שם טוב זצלה"ה, שמיום שרימה עשו את יצחק, גרם שאין שום צדיק יוכל לראות על בנו שום דבר רע.

נקודה
למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661